

NÂNG CAO Ý THỨC CHẤP HÀNH KỶ LUẬT CHO HỌC VIÊN TRONG CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI

Nguyễn Văn Tuấn
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: Kỷ luật quân đội là việc chấp hành triệt để, chính xác mọi quy định của pháp luật Nhà nước, điều lệnh, điều lệ quân đội, mệnh lệnh, chỉ thị của cấp trên, bảo đảm cho các hoạt động của quân đội được chỉ huy, điều hành thống nhất, hiệu quả, phát huy trí tuệ, sức mạnh của các cơ quan và các đơn vị trong toàn quân. Quán triệt Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng về xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam trong thời kỳ mới, việc giáo dục nâng cao ý thức kỷ luật trong Quân đội là vấn đề có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với Quân đội nói chung, đối với học viên các nhà trường quân đội nói riêng.

Từ khóa: Kỷ luật quân đội, ý thức, học viên, nâng cao.

RAISING DISCIPLINE AWARENESS FOR CADETS IN MILITARY SCHOOLS

Nguyen Van Tuan
Nguyen Hue University

Abstract: Military discipline is the thorough and accurate observance of all provisions of state laws, orders, charters, military regulations, orders and directives of superiors, ensuring for The army's activities are commanded and managed uniformly and efficiently, bringing into play the intelligence and strength of agencies and units in the whole army. Thoroughly grasping the Resolution of the 13th Party Congress on building the Vietnam People's Army in the new period, education to improve the awareness of discipline in the Army is a matter of special significance for the Army in general, for cadets of military schools in particular.

Key words: Military discipline, awareness, cadets, improving.

Nhận bài: 19/04/2025

Phản biện: 22/05/2025

Duyệt đăng: 26/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Bộ đội không có kỷ luật, đánh giặc nhất định thua” (1) và “Quân đội mạnh là nhờ giáo dục khéo, nhờ chính sách đúng và nhờ kỷ luật nghiêm. Vì vậy, kỷ luật phải nghiêm minh” (2). Trước yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo, xây dựng các nhà trường vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”, việc nâng cao ý thức chấp hành kỷ luật quân đội cho học viên ở các nhà trường quân đội luôn là yêu cầu cấp bách, đòi hỏi quân nhân nói chung và mỗi học viên nói riêng không ngừng nêu cao ý thức thượng tôn pháp luật, chấp hành nghiêm kỷ luật quân đội, tạo sự tập trung thống nhất về ý chí và hành động, khắc phục mọi khó khăn hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Ý thức chấp hành kỷ luật của học viên trong các nhà trường quân đội

Đối với học viên đào tạo sĩ quan, là những cán bộ tương lai, trực tiếp chỉ huy, quản lý bộ đội ở các đơn vị cơ sở trong toàn quân. Ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật là cơ sở quyết định trực tiếp đến kết quả huấn luyện, rèn luyện bộ đội sau khi tốt nghiệp ra trường. Nhu cầu đối với nhóm đối tượng này không chỉ là tuân thủ pháp luật, kỷ luật mà quan trọng là phải có năng lực quản lý chuyên môn nghiệp vụ và xử lý các tình huống thực tiễn xảy ra. Có trọng trách trong thực hiện

nhiệm vụ tuyên truyền giáo dục, duy trì, quản lý kỷ luật quân đội ở các đơn vị, luôn là tấm gương sáng về ý thức chấp hành pháp luật, kỷ luật, lãnh đạo, chỉ huy quản lý xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, nâng cao sức mạnh chiến đấu của đơn vị. Ý thức kỷ luật của học viên là sự phản ánh thực tiễn kỷ luật quân sự ở quân đội, được biểu hiện ở nhận thức, tình cảm, niềm tin và ý chí của học viên đối với Hiến pháp, pháp luật, điều lệnh, điều lệ, chế độ, quy định của Quân đội, chỉ thị, mệnh lệnh của cấp trên và được chuyển hóa thành hành vi chấp hành kỷ luật trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao. Trước yêu cầu xây dựng nhà trường vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”, tất yếu đòi hỏi phải nâng cao chất lượng tổng hợp của mỗi học viên, trong đó có ý thức chấp hành kỷ luật của họ. Nâng cao ý thức kỷ luật của học viên không chỉ là kết quả tác động của chủ thể tác động, mà còn là một quá trình “tự thân” nâng cao ý thức kỷ luật của chính bản thân học viên. Sự nỗ lực tích cực, tự giác, năng động, sáng tạo của học viên trong quá trình tự giáo dục, rèn luyện, công tác và trong cuộc sống đời thường là nhân tố giữ vai trò quyết định kết quả nâng cao ý thức kỷ luật của họ.

Trên cơ sở định hướng, hướng dẫn của các chủ thể tác động, học viên tổ chức các hoạt động một cách tích cực, chủ động, sáng tạo nhằm đạt kết

quả cao trong nâng cao ý thức kỷ luật. Đây thực chất là quá trình chuyển hóa yêu cầu nâng cao ý thức kỷ luật mang tính khách quan thành nhu cầu chủ quan của học viên. Những tri thức, sự hiểu biết, tình cảm, niềm tin, ý chí chấp hành kỷ luật của học viên chỉ được nâng cao, tạo cơ sở cho sự chuyển hóa về hành vi chấp hành nghiêm kỷ luật khi sự nỗ lực tích cực, tự giác, năng động, sáng tạo ở họ được phát huy cao nhất. Ngược lại, những yêu cầu, định hướng nâng cao ý thức kỷ luật mang tính khách quan từ các chủ thể tác động không thể chuyển hóa thành nhu cầu tự thân, tất yếu của học viên nếu họ thụ động, gượng ép, thiếu sáng tạo trong rèn luyện, tu dưỡng, công tác theo chức trách, nhiệm vụ được giao và trong cuộc sống. Trong giai đoạn mới, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc đang đặt ra nhiều thách thức, Đại hội XIII của Đảng đã xác định phương hướng, mục tiêu: “Xây dựng Quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, một số quân chủng, binh chủng, lực lượng tiến thẳng lên hiện đại. Đến năm 2025, cơ bản xây dựng Quân đội tinh, gọn, mạnh, tạo tiền đề vững chắc, phấn đấu năm 2030 xây dựng Quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ” (3). Trong điều kiện đó, đòi hỏi phải tiến hành giải quyết đồng bộ nhiều nội dung biện pháp, một trong những nội dung có ý nghĩa quan trọng là tập trung nâng cao ý thức chấp hành kỷ luật cho quân nhân nói chung và học viên nói riêng.

2.2. Biện pháp nâng cao ý thức chấp hành kỷ luật cho học viên trong các nhà trường quân đội

Thứ nhất, làm tốt công tác giáo dục nâng cao nhận thức, ý thức kỷ luật cho học viên.

Đây là biện pháp rất quan trọng, cần phải được tiến hành thường xuyên, liên tục với nhiều hình thức phong phú. Thực tiễn cho thấy, từ nhận thức đúng mỗi học viên luôn nêu cao trách nhiệm, hình thành, phát triển ý thức, lối sống kỷ luật tự giác, nghiêm minh. Giáo dục, rèn luyện cho học viên nêu cao ý thức trách nhiệm, không quản ngại khó khăn, gian khổ, xử lý phù hợp mọi tình huống xảy ra trong thực tiễn, không ngừng phát huy bản chất, truyền thống tốt đẹp của “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời kỳ mới. Như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng căn dặn: “Tư tưởng đúng thì hành động mới khỏi sai lạc và mới làm tròn nhiệm vụ cách mạng được” (4). Do vậy, cần tiếp tục quán triệt triển khai thực hiện nghiêm các nghị quyết, chỉ thị, mệnh lệnh của cấp trên về công tác giáo dục pháp luật, xây dựng chính quy, quản lý, rèn luyện kỷ

luật và bảo đảm an toàn. Lãnh đạo, chỉ đạo tốt các đợt học tập, sinh hoạt chính trị, nghiên cứu các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, Nhà nước, Bộ Quốc phòng về chấp hành pháp luật, rèn luyện kỷ luật.

Nội dung giáo dục phải toàn diện, cập nhật những nội dung mới điều chỉnh, bổ sung của Điều lệnh quản lý bộ đội, các chỉ thị, văn bản về xây dựng chính quy, chấp hành kỷ luật, pháp luật. Trong đó tập trung giáo dục cho mỗi học viên hiểu rõ ý nghĩa, tầm quan trọng và sự cần thiết phải chấp hành nghiêm điều lệnh, kỷ luật, pháp luật của Nhà nước, từ đó xác định quyết tâm, trách nhiệm và ý thức tự giác trong quá trình học tập, rèn luyện. Đặc biệt, cần coi trọng việc giáo dục ý thức chấp hành mệnh lệnh, chỉ thị của người chỉ huy và các quy tắc hoạt động, văn hóa ứng xử trong đơn vị. Thường xuyên thông báo tình hình vi phạm kỷ luật cho học viên kết hợp với phân tích nguyên nhân, kịp thời giải quyết vướng mắc về tư tưởng. Cần phối hợp với gia đình, đồng chí, đồng đội nắm bắt các mối quan hệ xã hội, những khó khăn, vướng mắc trong cuộc sống, học tập để có biện pháp xử lý phù hợp, tìm biện pháp ngăn chặn, phòng ngừa.

Thứ hai, phát huy tốt vai trò, trách nhiệm của cấp ủy, chỉ huy các cấp trong lãnh đạo, chỉ đạo công tác quản lý, giáo dục, rèn luyện học viên.

Công tác này phải được coi là nội dung quan trọng trong nghị quyết lãnh đạo của từng cấp ủy, tổ chức đảng, với chủ trương, biện pháp quyết liệt, đồng bộ, sát với từng đối tượng học viên của các nhà trường. Trên cơ sở đó, người chỉ huy cụ thể hóa thành các quy định, kế hoạch, tổ chức thực hiện chặt chẽ, hiệu quả trong đơn vị mình. Vì vậy, cần thực hiện việc phân công, phân cấp trách nhiệm rõ ràng, gắn với chức trách, nhiệm vụ của từng tổ chức và cá nhân. Đặc biệt, đề cao trách nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý trong việc quản lý và tăng cường kiểm tra học viên chấp hành kỷ luật; bảo đảm sự thống nhất, nhịp nhàng, đồng bộ trong điều hành chế độ, nề nếp chính quy; coi trọng duy trì chế độ ngày, tuần; tăng cường quản lý quân số trong giờ nghỉ, ngày nghỉ, bộ phận công tác lẻ, làm nhiệm vụ độc lập, v.v. Phát hiện, ngăn ngừa, khắc phục triệt để những biểu hiện độc đoán, gia trưởng, quân phiệt, thiếu quan tâm đến đời sống học viên, thiếu trách nhiệm trong quản lý đơn vị,... để vi phạm kỷ luật kéo dài. Khi đơn vị có vụ việc nghiêm trọng xảy ra cần nghiêm túc kiểm điểm, làm rõ nguyên nhân, quy rõ trách nhiệm và có hình thức xử lý kỷ luật nghiêm minh.

Thứ ba, đa dạng hóa hình thức, phương pháp giáo dục ý thức chấp hành kỷ luật cho học viên.

Đổi mới, đa dạng hóa hình thức, phương pháp thực hiện là biện pháp quan trọng nhằm nâng cao ý thức chấp hành kỷ luật cho học viên. Có thể thông qua học tập các chuyên đề pháp luật, giảng dạy Nhà nước và pháp luật; sinh hoạt ngày chính trị và văn hóa tinh thần ở cơ sở; lồng ghép nội dung giáo dục pháp luật với các hoạt động văn hóa, văn nghệ; hội thi, hội thao; các phong trào thi đua quyết thắng, các cuộc thi tìm hiểu pháp luật; các buổi tọa đàm về chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội; phát huy hiệu quả hoạt động của Tổ tư vấn tâm lý, pháp luật. Những yêu cầu chấp hành pháp luật Nhà nước, kỷ luật quân đội cũng được các đơn vị gắn kết vào nội dung của phong trào thi đua quyết thắng; trong đó, các tiêu chuẩn bảo đảm an toàn trong huấn luyện, diễn tập, hành quân dã ngoại hoặc tham gia giao thông... được xác định là những chỉ tiêu thi đua quan trọng khi bình xét thành tích của tập thể và cá nhân hàng năm.

Thứ tư, phát huy tính tích cực, ý thức tự giác, đồng thời đấu tranh với các biểu hiện ngại tu dưỡng, rèn luyện của mỗi học viên trong chấp hành kỷ luật.

Nâng cao ý thức kỷ luật là quá trình thống nhất biện chứng giữa sự tác động của điều kiện khách quan và nhân tố chủ quan của học viên. Vì vậy, phát huy tính tích cực, tự giác trong tự giáo dục, tu dưỡng, rèn luyện của học viên trực tiếp quyết định kết quả nâng cao ý thức kỷ luật của họ. Tuy nhiên, thực trạng hiện nay đang tồn tại sự bất cập giữa yêu cầu phát huy tính tích cực, tự giác trong tự giáo dục, tu dưỡng, rèn luyện với thực tế một số học viên còn bộc lộ tính thụ động, ngại tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu vươn lên. Tính tích cực, ý thức tự giác của mỗi học viên là một trong những điều kiện quan trọng quyết định nâng cao ý thức chấp hành kỷ luật quân đội. Trong bất kỳ điều kiện, hoàn cảnh nào ý thức của con người đều quyết định kết quả hoàn thành nhiệm vụ. Ý thức trách nhiệm và sự tự giác của mỗi học viên là cơ sở hình thành những hành vi, những xử sự tích cực đấu tranh, ngăn chặn những biểu hiện

tiêu cực, vi phạm pháp luật, vi phạm kỷ luật. Nếu mỗi học viên không tích cực, tự giác tu dưỡng rèn luyện, chấp hành nghiêm kỷ luật thì mọi quy định, biện pháp đưa ra đều không hiệu quả, chất lượng giáo dục và rèn luyện kỷ luật của đơn vị thấp.

Phát huy tính tích cực, tự giác của học viên trong rèn luyện và chấp hành kỷ luật được thể hiện trong nhận thức, động cơ, ý chí, hành vi, thái độ tích cực của cá nhân. Do đó, học viên tự giác, tu dưỡng rèn luyện, nêu cao ý thức trách nhiệm chấp hành pháp luật, kỷ luật, và các quy định của nhà trường, của đơn vị, xây dựng niềm tin, bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí quyết tâm khắc phục khó khăn. Kiên quyết đấu tranh với mọi biểu hiện tiêu cực, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, không thể và không dám vi phạm kỷ luật. Mỗi học viên hình thành những thói quen, hành vi chuẩn mực phù hợp với đạo đức cách mạng và yêu cầu hoạt động quân sự, khắc phục được những tiêu cực trong tính cách, kiểm chế, bình tĩnh xử lý đúng đắn các tình huống, các mối quan hệ. Mặt khác, từng cá nhân phát huy vai trò tích cực tuyên truyền, phổ biến, động viên, nhắc nhở đồng chí, đồng đội, người thân cùng chấp hành nghiêm pháp luật, không để xảy ra các hiện tượng vi phạm kỷ luật; nêu cao tinh thần cảnh giác trước mọi âm mưu thủ đoạn của các thế lực thù địch, giữ vững kỷ luật, nề nếp chính quy, xây dựng tập thể quân nhân đoàn kết, tôn trọng, tin cậy lẫn nhau, thương yêu, gắn bó, cảm thông chia sẻ, cùng nhau vượt qua khó khăn, thử thách, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

III. KẾT LUẬN

Nâng cao ý thức kỷ luật của học viên trong các nhà trường quân đội là hoạt động mang tính chủ động, tự giác của chủ thể và các lực lượng tác động vào các yếu tố cấu thành, nhằm làm cho ý thức kỷ luật của học viên không ngừng được nâng lên, đáp ứng ngày càng tốt hơn mục tiêu giáo dục, rèn luyện, hoàn thiện nhân cách người quân nhân, sống và làm việc theo Hiến pháp, pháp luật, kỷ luật quân đội và quy định của nhà trường, đơn vị. Đây cũng là nhiệm vụ thường xuyên, quan trọng góp phần xây dựng nhà trường vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- (1) Hồ Chí Minh (2011). Toàn tập, tập 10, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.537.
- (2) Hồ Chí Minh (2011). Toàn tập, tập 7, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.483.
- (3) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr.158.
- (4) Hồ Chí Minh (2011). Toàn tập, tập 6, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.360.